

**MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI, PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE-DEZVOLTARE PENTRU
PROTECTIA MUNCII “ALEXANDRU DARABONT” Bucuresti**

**GHID
DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE
ÎN MUNCĂ PRIVIND EXPUNEREA LA AGENȚI
CANCERIGENI ȘI MUTAGENI**

- Ghid de aplicare a Hotărârii Guvernului nr.1093/16.08.2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru protecția împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă-

- 2013-

Proiect de cercetare dezvoltare inclus în Planul Sectorial de Cercetare – Dezvoltare al Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, pentru perioada 2009 – 2012, Programul Sectorial ”Securitate și Sănătate în Muncă”

Acest document a fost elaborat de către Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont” în cadrul proiectului de cercetare dezvoltare: **”STUDIU PRIVIND STABILIREA MĂSURILOR DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE ÎN MUNCĂ NECESARE IMPLEMENTĂRII LEGISLAȚIEI NAȚIONALE, CARE TRANSPUNE DIRECTIVELE EUROPENE DIN DOMENIUL “POLITICI SOCIALE ȘI OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ”**, inclus în Planul Sectorial de Cercetare – Dezvoltare al Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, pentru perioada 2009 – 2012, Programul Sectorial ”Securitate și Sănătate în Muncă”.

Documentul a fost aprobat de către Comisia de avizare din cadrul INCDPM. Întreaga responsabilitate privind conținutul prezentului document revine INCDPM și autorilor.

În cazul în care cititorii vor semnală erori, INCDPM va acționa într-un timp rezonabil pentru remedierea lor.

Volumul a fost elaborat de un colectiv de cercetători din cadrul Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont” (INCDPM) – București format din:

Dr. ing. Elena Ruxandra Chiurtu
Drd. chim. Maria Haiducu
Dr. ing. Steluța Elisabeta Nisipeanu

Coordonatorul proiectului: dr.ing. Anca Antonov

Director program: Dr.ing. Ionel Iorga

© Conținutul acestui material este supus drepturilor de proprietate industrială și intelectuală, exploatare și diseminare de către autor - INCDPM „Alexandru Darabont” București.
Multiplicarea (prin fotocopiere, mijloace electronice etc) acestui material este interzisă.

CUPRINS

I. Introducere	4
II. Reglementări	6
II.1 Reglementari europene.....	6
II.2. Reglementari naționale	9
III. Dezvoltare și comentarii asupra Hotărârii Guvernului nr. 1093/16.08.2006 ..	11
CAPITOLUL I - Dispoziții generale	11
SECȚIUNEA 1 Obiectul de reglementare.....	11
SECȚIUNEA a 2-a Definiții. Domeniul de aplicare - determinarea și evaluarea riscurilor.....	12
CAPITOLUL II - Obligațiile angajatorilor	17
SECȚIUNEA 1 Reducerea utilizării și înlocuirea agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	17
SECȚIUNEA a 2-a Prevenirea și reducerea expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă.....	17
SECȚIUNEA a 3-a Informarea autorităților competente	22
SECȚIUNEA a 4-a Expunerea imprevizibilă și expunerea previzibilă. Accesul în zonele de risc	22
SECȚIUNEA a 5-a Măsuri de igienă și de protecție individuală	23
SECȚIUNEA a 6-a Informarea, instruirea, consultarea și participarea lucrătorilor ...	24
CAPITOLUL III - Dispoziții referitoare la supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor	27
SECȚIUNEA 1 Supravegherea medicală	27
SECȚIUNEA a 2-a Păstrarea dosarelor medicale	29
Capitolul IV - Dispoziții finale	29
Anexe ale Hotărârii Guvernului nr.1093/2006	31
IV. Bune practici	32
V. Surse de informare	33
Anexa nr. 1	34
ABREVIERI	34

I. Introducere

Institutul National de Cercetare Dezvoltare pentru Protectia Muncii „Alexandru Darabont” Bucuresti, în conformitate cu prevederile art.49 din din Legea nr.319/2006 privind securitatea și sănătatea în muncă, **„asigură fundamentarea științifică a măsurilor de îmbunătățire a activității de securitate și sănătate în muncă și promovează politica stabilită pentru acest domeniu de MMFPS”**.

În acest sens, prin realizarea proiectului de cercetare dezvoltare: **„STUDIU PRIVIND STABILIREA MASURILOR DE SECURITATE ȘI SANATATE ÎN MUNCA NECESARE IMPLEMENTARII LEGISLAȚIEI NAȚIONALE, CARE TRANSPUNE DIRECTIVELE EUROPENE DIN DOMENIUL “POLITICI SOCIALE ȘI OCUPAREA FORȚEI DE MUNCA”**, în cadrul Planului Sectorial de Cercetare – Dezvoltare, pentru perioada 2009 – 2012 al Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, s-a asigurat dezvoltarea conținutului informativ al ghidului de aplicare a Hotărârii Guvernului nr.1093/16.08.2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru protecția împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă.

Acest ghid este un instrument util pentru angajatorii care desfășoară activități în sectoarele economiei naționale, în scopul asigurării sprijinului necesar respectării regulilor de securitate și sănătate în muncă în toate etapele de realizare a activităților respective, în vederea implementării cerințelor minime de securitate și sănătate necesare asigurării protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea lor la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă, precum și pentru îmbunătățirea, în special, a mediului de muncă, în vederea garantării unui nivel mai bun de protecție a sănătății și a securității acestora.

Ghidul de aplicare a Hotărârii Guvernului nr.1092/1093/16.08.2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru protecția împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă se numește, în continuare, „ghid de bune practici”.

Ghidul de bune practici este un document de referință, cu aplicare voluntară, fiind destinat informării asupra pericolelor și furnizării de sfaturi practice pentru prevenirea riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională a lucrătorilor expuși în condițiile utilizării la locul de muncă a acestor substanțe periculoase.

Ghidul de bune practici se adresează specialiștilor implicați în asigurarea măsurilor de prevenire și protecție necesare eliminării sau diminuării factorilor de risc de accidentare sau de îmbolnăvire profesională, respectiv inspectorilor de muncă, angajatorilor, medicilor de medicina muncii, membrilor Comitetelor de securitate și sănătate în muncă, persoanelor cu atribuții în domeniul prevenirii și protecției.

Obiectivul ghidului este acela de a-i ajuta pe cei enumerați mai sus cu privire la evaluarea riscurilor și la alegerea măsurilor de protecție adecvate pentru protecția sănătății lucrătorilor și garantarea securității lor la locul de muncă recomandând măsuri pentru prevenire și protecție împotriva riscurilor profesionale generate în condițiile expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă.

Scopul elaborării ghidului este acela de a crea o structură de bază de coduri de bune practici specifice în acest domeniu.

Ghidul conține elemente de importanță majoră la nivelul unităților economice, în domeniul sus menționat în cadrul cărora trebuie să se acționeze prin practici sigure care să garanteze un nivel de securitate cât mai ridicat și un mediu de muncă sigur și sănătos pentru lucrători, astfel încât să se asigure reducerea și chiar anularea riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională la care aceștia pot să fie expuși.

De asemenea, ghidul de bune practici este util organismelor de control în domeniul securității și sănătății în muncă-Inspekția muncii și inspectoratele teritoriale de muncă-, precum și organizații de prevenire și protecție, întrucât detaliază măsurile necesare pentru asigurarea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în toate fazele activităților economice, cu efect de protecție a vieții, securității și sănătății în muncă a lucrătorilor, precum și a tuturor persoanelor care se găsesc în mediul de muncă.

Ghidul de bune practici este util angajatorilor, serviciilor de prevenire și protecție, lucrătorilor desemnați din toate sectoarele de activitate ale economiei naționale, care utilizează agenți cancerigeni sau mutageni în muncă.

În beneficiul angajatorilor, a serviciilor de prevenire și protecție, lucrătorilor desemnați, precum și a organismelor de control în domeniul securității și sănătății în muncă respectarea ghidului de bune practici asigură diminuarea costurilor non-calității, realizarea unui nivel ridicat de securitate și sănătate în muncă pentru lucrători și un mediu de muncă sigur și sănătos.

Prezentul document conține comentarii referitoare la conținutul juridic și dispozițiile tehnice și de securitate generale expunerii lucrătorilor la riscurile legate de utilizarea agenților cancerigeni sau mutageni în muncă.

Acest ghid de bune practici prevede, pentru angajatori și persoanele responsabile, recomandări care să faciliteze interpretarea și aplicarea Hotărârii Guvernului nr.1093/16.08.2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru protecția împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă, în special în ceea ce privește evaluarea riscurilor pentru sănătatea lucrătorilor implicați și măsurile preventive aplicabile.

II. Reglementări

II.1 Reglementari europene

Principalul act normativ care reglementează domeniul securității și sănătății în muncă pentru protejarea lucrătorilor împotriva riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională în Uniunea Europeană este Directiva cadru 89/391/CEE privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă.

Principiul de bază al directivei este prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale, ceea ce implică evaluarea, de către angajator, a riscurilor profesionale și impune acestuia obligația de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă.

Directiva 89/391/CEE reprezintă cadrul legislativ și juridic, bază pentru adoptarea directivelor speciale, în sensul articolului 16 alineatul (1), care stabilesc cerințele minime de sănătate și securitate pentru lucrători în cazul utilizării agenților cancerigeni și mutageni:

- **Directiva 2004/37/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă**, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene (JOCE) nr. L158 din 30 aprilie 2004.

În contextul implementării Directivei **2004/37/CE**, cu completările și modificările ulterioare, trebuie să se țină cont și de prevederile următoarelor directive:

- Directiva 98/24/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea lor la agenți chimici în muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L nr.131 din 5 mai 1998;

- Directiva 91/322/CEE privind stabilirea valorilor limită cu caracter orientativ pentru aplicarea Directivei Consiliului 80/1107/CEE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți chimici, fizici și biologici în timpul lucrului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L nr.177 din 5 iulie 1991;

- Directiva 2000/39/CE de stabilire a primei liste de valori limită orientative ale expunerii profesionale în aplicarea Directivei Consiliului 98/24/CE privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L nr.142 din 16 iunie 2000;

- Directiva 2006/15/CE pentru stabilirea celei de a doua liste de valori limită orientative de expunere profesională în aplicarea Directivei Consiliului 98/24/CE și pentru modificarea directivelor 91/322/CEE și 2000/39/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L nr.38 din 9 februarie 2006;

- Directiva 2009/161/UE de stabilire a unei a treia liste de valori limită orientative de expunere profesională în aplicarea Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L nr.338 din 19 decembrie 2009;

- Directiva 83/477/CEE privind protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest cu completările și modificările ulterioare, fiind republicată în text consolidat prin Directiva 2009/148/CE.

Pe lângă aceste directive trebuie țină cont și de următoarele reglementări :

- Regulamentul REACH a fost generat prin normativul european nr.1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului CE (Rectificarea din 29 mai 2007) și de Directiva 2006/121/CE (Rectificare 29 mai 2007) ;
- Regulamentul Comisiei (CE) nr 987/2008 din 8 octombrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexele IV și V;
- Regulamentul (CE) nr 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, și de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006;
- Regulamentul Comisiei (CE) nr 134/2009 din 16 februarie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XI;
- Regulamentul Comisiei (CE) nr 552/2009 din 22 iunie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII;
- Regulamentul (UE) nr 276/2010 din 31 martie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII (diclorometan, uleiuri lampante și lichide de aprins focul pentru barbecue și organostanici compuși) ;
- Regulamentul (UE) nr 453/2010 din 20 mai 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) ;
- Regulamentul (UE) nr 143/2011 din 17 februarie 2011 de modificare a anexei XIV la Regulamentul (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice ("REACH"), și, legate de rectificare în JO L 49/52 din 24 februarie 2011;
- Regulamentul (UE) nr 207/2011 din 02 martie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII (Difenileter, derivat pentabromo și PFOS) ;
- Regulamentul (UE) nr 252/2011 din 15 martie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa I;
- Regulamentul (UE) nr 253/2011 din 15 martie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XIII;
- Regulamentul (UE) nr 366/2011 din 14 aprilie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului

privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII (acrilamidă) ;

- Regulamentul (UE) nr 494/2011 din 20 mai 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII (cadmiu), și, legate de rectificare în JO L 136/105 din 24 mai 2011;

- Regulamentul (UE) nr 109/2012 din 09 februarie 2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) în ceea ce privește anexa XVII (substanțe CMR) modifică anexa XVII la REACH, în vederea pentru a include o serie de substanțe recent clasificate CMR în apendicele 1 la 6, astfel că acestea sunt aliniate la mențiunile referitoare la substanțele CMR din Regulamentul (CE) nr 790/2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor.

Punerea în aplicare a REACH s-a realizat la nivelul UE prin adoptarea următoarelor acte normative:

- Regulamentul Comisiei (CE) nr 1238/2007 din 23 octombrie 2007 de stabilire a normelor privind calificările membrilor Camerei de recurs a Agenției Europene pentru produse chimice;

- Regulamentul Comisiei (CE) nr 340/2008 din 16 aprilie 2008 privind redevențele și drepturile plătite Agenției Europene pentru Produse Chimice în conformitate cu Regulamentul (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) ;

- Regulamentul Comisiei (CE) nr 440/2008 din 30 mai 2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), și, legate de rectificare în JO L 143/55 din 3 iunie 2008;

- Regulamentul Comisiei (CE) nr 761/2009 din 23 iulie 2009 de modificare, în scopul adaptării sale la progresul tehnic, a Regulamentului (CE) nr 440/2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) ;

- Regulamentul (UE) nr 1152/2010 din 8 decembrie 2010 de modificare, în scopul adaptării sale la progresul tehnic, a Regulamentului (CE) nr 440/2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH) ;

- Regulamentul Comisiei (CE) nr 771/2008 din 1 august 2008 de stabilire a normelor privind organizarea și procedura camerei de recurs a Agenției Europene pentru produse chimice;

- Decizia Comisiei 2010/226/EU din 20 aprilie 2010 privind re-examinare a restricție cu privire la scurt-parafine clorurate cu catenă (SCCP), enumerate în anexa XVII la Regulamentul (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și a Consiliului.

Alte măsuri de punere în aplicare a regulamentului REACH sunt următoarele:

- Comunicarea din partea Comisiei în temeiul articolului 67 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), JO C 130/03 din 9 iunie 2009.

II.2. Reglementari naționale

În România, legislația de securitate și sănătate în muncă aplicabilă domeniilor de activitate din economia națională transpune Directivele Uniunii Europene din domeniul securității și sănătății în muncă.

Cadrul legislativ național cuprinde:

- Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006, cu modificările ulterioare;
- Normele metodologice de aplicare a Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1425/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârile Guvernului referitoare la cerințele minime de securitate și sănătate în muncă.

Legea securității și sănătății în muncă nr.319/2006, cu modificările ulterioare, stabilește cadrul organizatoric general al securității și sănătății în muncă în România, reiterează principiile generale de prevenire din Directiva cadru 89/391/CEE, stabilește obligațiile angajatorilor privind protecția lucrătorilor, drepturile și obligațiile lucrătorilor, stimulente și sancțiuni în domeniu.

De asemenea, prin lege, se stabilesc instituțiile implicate în sistemul de securitate și sănătate în muncă și atribuțiile acestora.

Angajatorul trebuie să aibă în vedere la evaluarea riscurilor pentru posturile de lucru din unitatea sa și condițiile speciale care se impun la luarea măsurilor de securitate și sănătate în cazul grupurilor sensibile la riscuri specifice.

Legea nr. 319/2006, Art. 12. - (1) Angajatorul are următoarele obligații:

a) să realizeze și să fie în posesia unei evaluări a riscurilor pentru securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv pentru acele grupuri sensibile la riscuri specifice;

Hotărârea Guvernului nr.1425/2006 pentru aprobarea prevederilor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările și completările ulterioare, explicitează modul de aplicare a legii la nivelul unităților economice.

De asemenea, Normele metodologice precizează în detaliu **obligațiile angajatorilor privind activitatea de prevenire și protecție la nivelul unității.**

Următoarele **reglementări prevăd** cerințe minime de securitate și sănătate protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni în muncă:

Nr. crt.	Hotărâre de Guvern	Directiva	Monitorul Oficial
Act normativ de bază			
1.	Hotărârea Guvernului nr. 1093 din 16 august 2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	2004/37/CE ¹	757/06.09.2006
2.	Hotărârea Guvernului nr. 1/2012 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1.093/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă și a Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor	2009/161/UE ²	44/19.01.2012
Acte normative complementare			
1.	Hotărârea Guvernului nr.1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici	98/24/CE 91/322/CEE 2000/39/CE 2006/15/CE 2009/161/UE ³	845/13.10.2006
2.	Hotărârea Guvernului nr.115/2004 privind stabilirea cerințelor esențiale de securitate ale echipamentelor individuale de protecție si a condițiilor pentru introducerea lor pe piață	89/686/CEE 93/68/CEE 93/95/CEE 96/98/CEE	166/26.02.2004

¹ Directiva 2004/37/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă, republică în text consolidat Directivele 90/394/CEE, 97/42/CEE, 99/38/CEE.

² Directiva 2009/161/UE a Comisiei din 17 decembrie 2009 de stabilire a unei a treia liste de valori-limită orientative de expunere profesională în aplicarea Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE), seria L, nr. 338 din 19 decembrie 2009.

³ Directivei 2009/161/UE de stabilire a unei a treia liste de valori limită orientative de expunere profesională în aplicarea Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L nr.338 din 19 decembrie 2009

3.	Hotărârea Guvernului nr.1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă	89/656/CEE	722/23.08.2006
4.	Hotărârea Guvernului nr.971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă	92/58/CEE	683/09.08.2006
5.	Hotărârea Guvernului nr.300/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile	92/57/CEE	252/21.03.2006
6.	Hotărârea Guvernului nr.600/13.06.2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă	94/33/CE	473/13 .07.2007
7.	Ordonanța de urgență nr.96/2006 privind protecția maternității la locurile de muncă		750/27.10.2003
8.	Hotărârea Guvernului nr.355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor		332/17.05.2007
9.	Hotărârea Guvernului nr.1169/2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor		873/12.12.2011
10.	Legea nr.211/2011 privind regimul deșeurilor	2008/98/CE	837/25.11.2011
11.	Hotărârea Guvernului nr.937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase	99/45/CE	690/14.10.2010
12.	Hotărârea Guvernului nr.1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase	67/548/CEE	813/04.12.2008

III. Dezvoltare și comentarii asupra Hotărârii Guvernului nr. 1093/16.08.2006

CAPITOLUL I - Dispoziții generale

SECȚIUNEA 1 Obiectul de reglementare

Art. 1 (1) Prevederile prezentei hotărâri au ca obiect de reglementare protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor, inclusiv prevenirea unor astfel de riscuri, care apar sau este posibil să apară prin expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă.

(2) Prevederile prezentei hotărâri constituie cerințe minime în acest domeniu.

(3) Valorile limită stabilite de prezenta hotărâre reprezintă valorile maxime admise până la care lucrătorii pot fi expuși în muncă.

§1 Hotărârea Guvernului nr. 1093/2006 conține cerințele minime de prevenire și protecție a sănătății și securității lucrătorilor expuși la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă.

Aceasta hotărâre de guvern stabilește, de asemenea, obligativitatea respectării valorilor limită de expunere profesională a agenților cancerigeni și mutageni în mediul de muncă.

Art. 2 Prezenta hotărâre nu se aplică lucrătorilor expuși numai la radiații ionizante reglementate de Comisia Națională de Control al Activităților Nucleare.

§2 Sunt excluși de la aplicarea acestei hotărâri lucrătorii expuși la radiații ionizante, pentru care există o legislație specifică, respectiv **Legea nr. 111/1996** privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, cu modificările ulterioare.

Art. 3 Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 se aplică în totalitate întregului domeniu prevăzut la art.1 alin. (1), fiind completată cu dispozițiile prezentei hotărâri.

§3 Această hotărâre de guvern completează și întărește prevederile Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, care se aplică la toate locurile de muncă unde există risc de expunere la agenți cancerigeni sau mutageni.

Art. 4 În situația în care se folosește în muncă azbestul, situație care face obiectul Hotărârii Guvernului nr. 1.875/2005 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 64 din 24 ianuarie 2006, dispozițiile prezentei hotărâri se aplică întotdeauna atunci când sunt mai favorabile sănătății și securității în muncă.

§4 În ceea ce privește expunerea lucrătorilor la azbest, pentru care există o hotărâre de guvern separată, se aplică prevederile HG nr. 1093/2006, atunci când prevederile acesteia asigură o protecție mai mare a lucrătorilor expuși.

SECȚIUNEA a 2-a Definiții. Domeniul de aplicare - determinarea și evaluarea riscurilor

Art. 5 Pentru aplicarea prezentei hotărâri termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. agent cancerigen:

a) o substanță care corespunde criteriilor de clasificare în categoria 1 sau 2 de agenți cancerigeni, astfel cum sunt prevăzute la anexa nr. 1 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare;

b) un preparat compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1 sau 2 de agenți cancerigeni, astfel cum sunt prevăzute fie în anexa nr. 2 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare, fie în anexa nr. 1 la Normele metodologice privind clasificarea, etichetarea și ambalarea preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 92/2003, atunci când substanța sau substanțele nu figurează în anexa nr. 2 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare, sau nu au prevăzute în aceasta limite de concentrație;

c) o substanță, un preparat sau un procedeu, prevăzute în anexa nr. 1, precum și o substanță sau un preparat care este degajat printr-un procedeu prevăzut în această anexă;

2. agent mutagen:

a) o substanță care corespunde criteriilor de clasificare în categoria 1 sau 2 de agenți mutageni, astfel cum sunt prevăzute la anexa nr. 1 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare;

b) un preparat compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1 sau 2 de agenți mutageni, astfel cum sunt prevăzute fie în anexa nr. 2 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare, fie în anexa nr. 1 la Normele metodologice privind clasificarea, etichetarea și ambalarea preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 92/2003, atunci când substanța sau substanțele nu figurează în anexa nr. 2 la Normele metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 490/2002, cu modificările și completările ulterioare, sau nu au prevăzute în aceasta limite de concentrație;

§5 Definițiile agentului cancerigen sau mutagen din Hotărârea Guvernului nr. 1093/2006 au fost preluate din Directiva europeană 2004/37/CE și adaptate la legislația națională privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase și a preparatelor/amestecurilor, în vigoare la data apariției Hotărârii Guvernului nr. 1093/2006.

În acest sens, definițiile agentului cancerigen și mutagen prezentate la **§5** sunt cele preluate din Hotărârea Guvernului nr. 1093/2006.

În cele ce urmează prezentăm definițiile agentului cancerigen sau mutagen prevăzute de Directiva europeană 2004/37/CE:

1. agent cancerigen:

a) o substanță care corespunde criteriilor de clasificare în categoria 1A sau 1B de agenți cancerigeni, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor;

b) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1 sau 2 de agenți cancerigeni, în conformitate cu HG nr. 1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase și cu prevederile HG nr. 937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normative menționate sau nu, până la data de 1 iunie 2015;

c) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1A sau 1B de agenți cancerigeni, în conformitate cu Regulamentul CE nr.

1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normatului menționat sau nu, după data de 1 iunie 2015;

d) o substanță, un preparat sau un procedeu, prevăzute în anexa nr. 1, precum și o substanță sau un preparat care este degajat printr-un procedeu prevăzut în această anexă.

2. agent mutagen al celulelor embrionare:

a) o substanță care corespunde criteriilor de clasificare în categoria 1A sau 1B de agenți mutageni, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor;

b) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1 sau 2 de agenți mutageni, în conformitate cu HG nr. 1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase și cu prevederile HG nr. 937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normative menționate sau nu, până la data de 1 iunie 2015;

c) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1A sau 1B de agenți mutageni, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normatului menționat sau nu, după data de 1 iunie 2015;

3. agent toxic pentru reproducere:

a) o substanță care corespunde criteriilor de clasificare în categoria 1A sau 1B de agenți toxici pentru reproducere, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor;

b) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1 sau 2 de agenți toxici pentru reproducere, în conformitate cu HG nr. 1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase și cu prevederile HG nr. 937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normative menționate sau nu, până la data de 1 iunie 2015;

c) un amestec compus din una sau mai multe substanțe prevăzute la lit. a), atunci când concentrația uneia sau a mai multor astfel de substanțe corespunde cerințelor impuse în materie de limite de concentrație pentru clasificarea unui preparat în categoria 1A sau 1B de agenți toxici pentru reproducere, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, indiferent că acea substanță este clasificată în temeiul actelor normatului menționat sau nu, după data de 1 iunie 2015;

3. valoare limită - cu excepția cazului în care se prevede altfel, limita mediei ponderate în timp a concentrației agentului cancerigen sau mutagen în aer în zona de respirație a lucrătorului, pe o perioadă de referință specificată în prezenta hotărâre;

4. substanță - termenul definit potrivit prevederilor R1272/2008 art. 2(7);

5. amestec - termenul definit potrivit prevederilor R1272/2008 art. 2(8);

6. zonă de respirație a lucrătorului - zona de formă emisferică, situată la nivelul feței lucrătorului, având raza de 0,3 m, măsurați de la mijlocul unei linii imaginare ce unește urechile.

§6 Este importantă definiția valorii limită, ca expresie a concentrației medii ponderate în timp a concentrației agentului cancerigen sau mutagen în zona de respirație a lucrătorului, pe o perioadă de referință specificată, de 8 ore sau pe termen scurt 15 minute.

Având în vedere că Directiva 2004/37/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă va fi în curând modificată urmând să acopere și agenții toxici pentru reproducere, în scopul asigurării utilității mai îndelungate a prezentului ghid, se abordează și categoria de substanțe/amestecuri toxice pentru reproducere.

Art. 6 (1) Prevederile prezentei hotărâri se aplică oricărei activități în care lucrătorii sunt sau pot fi expuși, ca urmare a muncii lor, la agenți cancerigeni sau mutageni.

(2) În cazul oricărei activități susceptibile să prezinte pentru lucrători un risc de expunere la agenți cancerigeni sau mutageni, angajatorul este obligat să determine natura, gradul și durata de expunere a lucrătorilor, pentru a face posibilă evaluarea oricărui risc pentru sănătatea și securitatea lor, precum și stabilirea măsurilor care trebuie luate.

(3) Angajatorul este obligat să reînnoiască periodic evaluarea riscurilor și în mod obligatoriu la orice modificare a condițiilor de muncă prin care poate fi influențată expunerea lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni.

4) Angajatorul este obligat să furnizeze inspectoratului teritorial de muncă și/sau autorității de sănătate publică județene sau a municipiului București, la cererea acestora, elementele care au servit la evaluarea prevăzută la alin. (2).

§7 Acest articol definește cadrul și domeniul de aplicare ale hotărârii de guvern, precum și obligativitatea evaluării riscurilor care decurg din expunerea lucrătorilor la agenți cancerigene, mutageni ai celulelor embrionare sau toxici pentru reproducere (CMR) în mediul de muncă.

Evaluarea riscurilor este un proces prin care, după eliminarea riscurilor care pot fi evitate, se urmărește să se obțină informațiile necesare pentru a se lua o decizie adecvată privind nevoia de acțiune și tipul de măsuri de prevenire care trebuie luate.

Pentru mai multe informații privind evaluarea riscurilor chimice profesionale puteți consulta și <http://www.inspectiamuncii.ro/ssmimm/p1bMateriale.html>.

Eliminarea riscurilor care pot fi evitate se efectuează, de preferință în etapele de proiectare a locului de muncă, pentru a se evita, dacă este posibil, riscurile pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor.

Prima etapă a procesului de evaluare este de identificare și determinare a prezenței agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă și a riscurilor care pot apărea din cauza prezenței acestora.

Există unii agenți cancerigeni care sunt prezenți în mod normal în aerul înconjurător, în concentrații foarte mici.

Pentru acești agenți, prezența la locul de muncă ar trebui să fie luată în considerare atunci când există un nivel semnificativ de expunere, mai mare decât cel existent în mediul înconjurător.

Evaluarea riscurilor trebuie să fie reînnoită periodic

În absența unor motive specifice pentru reevaluare, programul de evaluare a riscurilor va fi convenit între societate și reprezentanții angajaților, luându-se în considerare factorii care pot influența acest proces și anume: nivelul de expunere lucrătorilor, numărul de lucrători expuși, numărul de agenți cancerigeni implicați, complexitatea procesului de producție.

Frecvența procesului de evaluare a riscurilor, în absența motivelor menționate mai sus, nu trebuie să depășească 3 ani.

În plus, evaluarea trebuie să fie reînnoită în orice caz, ori de câte ori apare o modificare în condițiile de muncă, care pot afecta expunerea lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni, ca urmare a:

- introducerii unor produse noi CMR sau a proceselor noi în activitatea profesională;
- dacă este cazul, identificării de noi produse cancerigene sau mutagene la locul de muncă;
- producerii unor schimbări în condițiile de muncă care ar putea implica o creștere a expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni;
- revizuirii unei evaluări anterioare, deoarece au fost detectate anomalii în starea de sănătate a lucrătorilor rezultate în urma expunerii la cancerigeni sau mutageni;
- rezultatului inspecțiilor periodice, inclusiv cele referitoare la monitorizarea sănătății, care au subliniat insuficiența măsurilor de prevenire și protecție;
- angajării unor lucrători cu sensibilitate genetică cunoscută.

În cazul în care, cu toate măsurile luate, se identifică prezența agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă, iar aceștia nu pot fi înlocuiți în întregime, trebuie să se procedeze la o nouă evaluare a riscurilor care decurg din agenții a căror prezență nu poate fi evitată, cu determinarea naturii, amplitudinea și durata expunerii lucrătorilor.

Această evaluare ar trebui să includă, de asemenea, riscurile posibile determinate de expunerea anormală la acești agenți, din cauza unor accidente, incidente sau urgențe.

Evaluarea trebuie să se extindă pentru fiecare loc de muncă, să aibă loc periodic și regulat și să includă toți lucrătorii responsabili pentru desfășurarea activităților de la aceste locuri de muncă.

Art. 7 La evaluarea riscului trebuie luate în considerare toate căile de pătrundere în organism a agentului cancerigen sau mutagen, cum ar fi absorbția transcutanată și/sau percutanată.

§8 Evaluarea riscurilor trebuie să ia în considerare toți agenții cancerigeni și mutageni existenți la locul de muncă și să țină seama de căile de pătrundere în organism a agentului cancerigen sau mutagen: inhalarea, absorbția transcutanată și/sau percutanată sau ingerarea.

Art. 8 În situația în care se efectuează evaluarea prevăzută la art. 6 alin. (2), angajatorii trebuie să acorde o atenție deosebită tuturor eventualelor efecte asupra securității și sănătății lucrătorilor cu sensibilitate specială și trebuie să ia în considerare, printre altele, faptul că este preferabil să nu angajeze/repartizeze astfel de lucrători în zonele în care pot intra în contact cu agenți cancerigeni sau mutageni.

§9 În cazul în care se identifică prezența agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă și se realizează evaluarea de risc, trebuie să se țină seama de grupurile

sensibile la risc (femei însărcinate, tineri, lucrători cu expuneri anterioare), căutându-se pe cât posibil o soluție pentru care aceștia să nu fie expuși la agenți cancerigeni sau mutageni în mediul de muncă.

Pentru tinerii lucrători și femeile însărcinate sau care alăptează există și reglementări specifice prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă și respectiv Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.96/2003 privind protecția maternității la locul de muncă.

CAPITOLUL II - Obligațiile angajatorilor

SECȚIUNEA 1 Reducerea utilizării și înlocuirea agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă

Art. 9 Angajatorul trebuie să reducă utilizarea unui agent cancerigen sau mutagen la locul de muncă, dacă este posibil din punct de vedere tehnic, în special prin înlocuirea sa cu o substanță, preparat sau procedeu, care, în condiții de utilizare, nu este periculos ori este mai puțin periculos pentru sănătatea sau securitatea lucrătorilor, după caz.

§10 În cazul în care se identifică prezența unuia sau mai multor agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă, trebuie să fie luată în considerare posibilitatea de înlocuire a agentului sau agenților cu alte substanțe, amestecuri sau proceduri nepericuloase sau mai puțin periculoase și, în orice caz, **nu cancerigene sau mutagene**.

În cazul în care această substituție este posibilă și are loc, se consideră că a fost eliminat riscul de expunere la agenți cancerigeni și mutageni și nu mai este necesară efectuarea unei noi evaluări a riscurilor CMR.

Art. 10 La cererea inspectoratului teritorial de muncă și/sau a autorității de sănătate publică județene sau a municipiului București, angajatorul comunică acestora rezultatul acțiunilor sale.

§11 Angajatorul este obligat să comunice autorităților competente rezultatele evaluării de risc și a măsurilor de prevenire și protecție luate, în scopul reducerii expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni.

SECȚIUNEA a 2-a Prevenirea și reducerea expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă

Art. 11 Expunerea nu trebuie să se realizeze în situația în care s-a depășit valoarea limită a agentului cancerigen sau mutagen prevăzută de prezenta hotărâre ori de actele normative prevăzute la art. 5 pct. 1 sau 2, după caz.

§12 Hotărârea Guvernului nr.1093/2006 prevede interzicerea expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni în cazul în care măsurările efectuate la locul de muncă indică depășiri ale valorilor limită de expunere profesională prevăzute în Anexele nr. 1 și nr. 4 ale Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici.

Art. 12 (1) Expunerea lucrătorilor trebuie evitată dacă rezultatele evaluării prevăzute la art. 6 evidențiază un risc pentru sănătatea sau securitatea lucrătorilor.

(2) Dacă din punct de vedere tehnic nu este posibilă înlocuirea agentului cancerigen sau mutagen printr-o substanță, preparat sau procedeu, care, în condiții de utilizare,

nu este periculos sau este mai puțin periculos pentru sănătate și securitate, angajatorul trebuie să ia măsuri ca agentul cancerigen sau mutagen să fie, atât cât este posibil din punct de vedere tehnic, produs ori utilizat într-un sistem închis.

(3) Dacă aplicarea unui sistem închis nu este posibilă, angajatorul trebuie să asigure condiții pentru ca expunerea lucrătorilor să fie redusă la nivelul cel mai scăzut posibil din punct de vedere tehnic.

§13 În cazul în care nu este tehnic posibil să se înlocuiască agentul cancerigen sau mutagen, angajatorul trebuie să se asigure că utilizarea se efectuează într-un sistem închis.

Manipularea substanțelor cancerigene și mutagene în sistem închise și sigilate, de preferință cu presiune negativă este, în general, prima opțiune tehnologică pentru prevenirea și reducerea expunerii.

Sistemele închise garantează expunere zero și pot preveni expunerea la intermediarii periculoși rezultați în procesul tehnologic.

Cu toate acestea, riscul pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor nu dispare în totalitate. În cazurile de defectare sau de funcționare necorespunzătoare a componentelor sistemului expunerea ar putea fi foarte mare.

În cazul în care nu se poate utiliza un sistem închis, se vor lua măsuri de reducere a expunerii lucrătorilor la CMR.

(4) În toate cazurile în care se utilizează un agent cancerigen sau mutagen, angajatorul este obligat să ia următoarele măsuri:

a) limitarea cantităților agentului cancerigen sau mutagen la locul de muncă;

§14 În cazul utilizării agenților cancerigeni sau mutageni, una dintre măsurile de bază pentru a reduce la minimum expunerea este limitarea cantităților acestora la minimum posibil, în conformitate cu cerințele procesului de producție sau de manipulare.

Pentru a evita prezența concentrațiilor periculoase ale CMR la locul de muncă, cantitatea acestora trebuie să fie redusă la necesarul unui schimb sau al unei zile de lucru dacă se lucrează în mai multe schimburi și nu există magaziner în fiecare schimb, depozitându-le pe cele care nu sunt necesare într-o incintă sigură și adecvată.

b) limitarea numărului de lucrători expuși sau susceptibil a fi expuși, la nivelul cel mai scăzut posibil;

§15 Reducerea numărului de lucrători expuși este o măsură de bază de prevenire a riscului.

Lucrătorii trebuie să fie încurajați să reducă pe cât posibil expunerea la agenți cancerigeni și mutageni, pentru a face măsurile de prevenire și protecție cât mai eficiente și a reduce costurile cu supravegherea stării de sănătate.

Atunci când se planifică distribuția lucrătorilor pe posturi de lucru și a sarcinilor care presupun o expunere la CMR, întotdeauna trebuie să se aloce numărul minim posibil de lucrători.

În această fel se reduce riscul global pe un anumit post de lucru, dar riscul individual rămâne același.

c) proiectarea unui proces de muncă și a unor măsuri tehnice de control prin care să se evite sau să se reducă la minimum degajarea de agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă;

§16 Proiectarea corespunzătoare a proceselor de lucru și punerea în aplicare a măsurilor tehnice de prevenire a expunerii este o măsură importantă, dar nu se poate aplica întotdeauna în companiile deja existente de aceea, acțiunile prioritare trebuie să fie îndreptate spre evitarea sau reducerea la minimum a emisiei, evacuării sau eliberării agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă.

d) evacuarea agenților cancerigeni sau mutageni la sursă, prin ventilație adecvată, locală (exhaustare) sau generală, și compatibilă cu necesitatea de a proteja sănătatea umană și mediul înconjurător;

§17 Evacuarea locală trebuie să elimine agentul cancerigen sau mutagen la sursă, folosind dispozitive proiectate și dimensionate corect care să poată asigura eficiența globală a sistemului.

e) utilizarea metodelor de măsurare adecvate existente pentru agenții cancerigeni sau mutageni, în special pentru detectarea din timp a expunerilor anormale rezultate dintr-un eveniment neprevăzut sau dintr-un accident;

§18 Metodele de măsurare utilizate trebuie să asigure fiabilitatea rezultatelor.

În consecință, este necesar să se respecte principiile de calitate și fiabilitate acceptate în domeniul chimiei analitice.

Pentru detectarea instantanee a expunerilor anormale sau neprevăzute trebuie să fie disponibile sisteme pentru citire directă fixe, portabile sau personale.

Aceste sisteme trebuie să fie fiabile, să aibă certificat de conformitate din partea producătorului sau distribuitorului și să se afle în perioada de viață declarată de producător.

f) aplicarea unor proceduri și metode de muncă adecvate;

§19 Procedurile de lucru care implică manipularea agenților cancerigeni sau mutageni trebuie să fie stabilite în mod clar.

Aceste proceduri urmăresc să evite expunerea lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni în mediul de muncă, în special în cazul substanțelor solide pulverulente sau lichide volatile.

În instrucțiunile de lucru trebuie să fie incluse și instrucțiuni și recomandări de securitate precum și metode și proceduri standard de operare.

Trebuie să se evite pe cât posibil scurgerea, deversarea sau dispersarea accidentală a agentului cancerigen sau mutagen, în special în timpul operațiunilor de transport.

Pentru aceste operațiuni trebuie să se utilizeze containere sigilate construite din materiale rezistente sau protejate împotriva spargerii.

În cazul transferului de agenți cancerigeni sau mutageni trebuie să se lucreze în sistem închis.

În cazul manipulării agenților cancerigeni sau mutageni, trebuie să se evite atingerea cu mâinile goale și să se utilizeze mănuși impermeabile certificate CE, pentru a preveni contaminarea încrucișată.

Pentru aceste operațiuni trebuie să se utilizeze echipamente care respectă Hotărârii Guvernului nr. 115/2004 privind stabilirea cerințelor esențiale de securitate ale echipamentelor individuale de protecție (EIP) și a condițiilor pentru introducerea lor pe piață.

g) asigurarea măsurilor de protecție colectivă și/sau, în cazul în care expunerea nu poate fi evitată prin alte mijloace, a măsurilor de protecție individuală;

§20 Măsurile de protecție colectivă trebuie să aibă întotdeauna prioritate față de măsurile de protecție individuală, recurgându-se la acestea din urmă în cazul în care:

- măsurile de prevenire și de protecție colectivă sau organizatorice sunt insuficiente;
- măsurile luate nu asigură menținerea expunerii prin inhalare sub limitele admise de expunere profesională;
- măsurile de prevenire și protecție colectivă sau organizatorice sunt neviabile din punct de vedere tehnic;
- provizoriu, până la adoptarea măsurilor de prevenire și protecție colectivă sau organizatorice adecvate;
- se efectuează operațiuni speciale (singulare, foarte rare) sau în orice situație care nu justifică punerea în aplicare a măsurilor de protecție colectivă permanente. În acest caz trebuie să se asigure că utilizarea EIP oferă un nivel de protecție echivalent măsurilor pe care le-au înlocuit;
- apar situații de urgență, de salvare sau auto-salvare.

h) aplicarea unor măsuri de igienă, în special curățarea cu regularitate a pardoselilor, pereților și a altor suprafețe;

i) informarea lucrătorilor;

§21 Podelele, tavanele și pereții de la locurile de muncă trebuie să fie astfel proiectate încât să se poată asigura o curățare corectă și, de asemenea, să se garanteze impermeabilizarea totală împotriva agenților cancerigeni sau mutageni.

Pentru a se evita, în caz de vărsări sau scurgeri, contaminarea cu agenți cancerigeni și mutageni, podeaua trebuie proiectată astfel încât să se asigure scurgerea în canalizare.

Îndepărtarea sau curățarea după caz, cu agenți de absorbție sau neutralizare, care, odată folosiți, scurgerilor de cantități mici de agenți cancerigeni sau mutageni se va face, vor fi depuși în recipiente adecvate pentru eliminarea și tratarea ulterioară ca deșeuri periculoase.

Activitățile de curățare trebuie să fie programate și nu trebuie să constituie în sine o sursă suplimentară de risc pentru lucrători; se va evita formarea de aerosoli și vapori.

Lucrătorii trebuie să fie informați permanent asupra riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor determinate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni.

j) delimitarea zonelor de risc și utilizarea unor indicatoare de securitate adecvate, inclusiv a indicatorului "Fumatul interzis", în zonele în care lucrătorii sunt sau pot fi expuși la agenți cancerigeni sau mutageni;

§22 Delimitarea zonelor de risc, interzicerea fumatului și restricționarea accesului sunt alte măsuri care pot fi luate pentru a se reduce riscul de expunere.

Delimitarea accesului în aceste zone permite un control mai mare al riscurilor și reduce numărul de lucrători expuși.

Din punct de vedere al controlului riscului determinat de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni, interzicerea fumatului, împreună cu delimitarea zonelor de risc reprezintă măsuri care trebuie să fie aplicate cu rigurozitate.

De comun acord cu reprezentanții lucrătorilor pot fi stabilite și marcate convenabil zone de fumat, precum și vestiare pentru schimbarea hainelor de lucru și păstrarea obiectelor personale.

De asemenea, trebuie să fie amenajate locuri pentru servitul mesei, în cazul în care nu există cantine.

Angajatorul trebuie să asigure protecția tuturor lucrătorilor, inclusiv interzicerea accesului în zonele de risc pentru lucrătorii din grupurile sensibile la risc.

k) elaborarea unor planuri de măsuri pentru situațiile de urgență în care ar putea să se producă expuneri anormale de ridicate;

§23 Pentru cazul în care ar putea să se producă expuneri anormale la agenți cancerigeni sau mutageni, trebuie să fie existente planuri de măsuri pentru situații de urgență, care să cuprindă acțiunile ce trebuie luate în vederea evitării efectelor negative asupra securității și sănătății lucrătorilor ce ar putea fi expuși.

l) asigurarea unor mijloace care să permită depozitarea, manipularea și transportul fără risc al agenților cancerigeni sau mutageni, în special prin utilizarea de recipiente ermetice și etichetate clar și vizibil;

§24 Toate containerele și conductele, utilizate pentru transportul intern al agenților cancerigeni sau mutageni trebuie să fie marcate și etichetate, în conformitate cu prevederile Regulamentului CE nr. 1272/2008 și respectiv cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase și respectiv ale Hotărârii Guvernului nr. 937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase.

Etichetele se vor lipi, fixa sau aplica prin vopsire pe containere sau conducte în locuri vizibile.

Etichetele trebuie să fie plasate de-a lungul conductei în număr suficient și îndeosebi în apropierea supapelor sau conexiunilor.

m) asigurarea unor mijloace care să permită colectarea, depozitarea și evacuarea în siguranță a deșeurilor de către lucrători, inclusiv utilizarea recipientelor ermetice și etichetate clar și vizibil.

§25 Depozitele, sălile sau incintele utilizate pentru stocarea unor cantități semnificative de agenți cancerigeni sau mutageni trebuie să fie semnalizate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 971/2006.

Etichetarea recipientelor ermetice trebuie să fie clară și vizibilă, mai ales de pe căile de acces.

Depozitarea agenților cancerigeni sau mutageni se va face în locuri special amenajate, protejate față de celelalte produse depozitate, în care să aibă acces doar persoanele autorizate.

Manipularea agenților cancerigeni sau mutageni trebuie făcută cu precauție, evitându-se contactul direct cu aceștia.

Transportul intern al deșeurilor care conțin agenți cancerigeni sau mutageni trebuie să fie efectuat folosind recipiente sigilate etichetate, în conformitate cu prevederile Regulamentului CE nr. 1272/2008, respectiv cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1408/2008 și ale Hotărârii Guvernului nr. 937/2010, evitându-se orice manipulare directă a acestora.

Colectarea, depozitarea și evacuarea deșeurilor de agenți cancerigeni sau mutageni trebuie să se facă conform unor proceduri specifice în conformitate cu prevederile Legii nr. 211/2011 privind .

SECȚIUNEA a 3-a Informarea autorităților competente

Art. 13 Dacă rezultatele evaluării prevăzute la art. 6 evidențiază existența unui risc pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor, angajatorul trebuie să pună la dispoziție inspectoratului teritorial de muncă și/sau autorității de sănătate publică județene sau a municipiului București, la cererea acestora, informații corespunzătoare.

§26 A se vedea comentariul de la **§27**

Art. 14 Informațiile prevăzute la art. 13 se referă la:

- a) activitățile desfășurate și/sau procedeele industriale folosite, inclusiv motivele pentru care se utilizează agenți cancerigeni sau mutageni;
- b) cantitățile fabricate sau utilizate de substanțe ori preparate care conțin agenți cancerigeni sau mutageni;
- c) numărul lucrătorilor expuși;
- d) măsurile de prevenire luate;
- e) tipul echipamentului de protecție utilizat;
- f) natura și gradul expunerii;
- g) cazurile de înlocuire a agenților cancerigeni sau mutageni.

§27 Angajatorul trebuie să furnizeze autorităților, la solicitarea acestora, informații complete privind evaluările de risc efectuate, activitățile sau procesele industriale, inclusiv motivele pentru care se utilizează agenți cancerigeni sau mutageni, cantitățile de substanțe utilizate, fabricate sau preparate, lista lucrătorilor expuși, precum și măsurile de prevenire și protecție luate.

SECȚIUNEA a 4-a Expunerea imprevizibilă și expunerea previzibilă. Accesul în zonele de risc

Art. 15 (1) În cazul producerii unor evenimente imprevizibile sau a accidentelor care ar putea antrena o expunere anormală a lucrătorilor, angajatorul trebuie să îi informeze pe aceștia.

(2) Până la normalizarea situației și eliminarea cauzelor expunerii anormale, angajatorul trebuie să ia următoarele măsuri:

- a) să dispună ca în zona afectată să lucreze numai lucrătorii care sunt indispensabili pentru executarea reparațiilor sau a altor lucrări necesare;
- b) să doteze lucrătorii implicați cu echipament individual de protecție, inclusiv cu echipament pentru protecția respiratorie; expunerea nu trebuie să fie permanentă și trebuie limitată la strictul necesar pentru fiecare lucrător;
- c) să nu permită ca lucrători neprotejați să lucreze în zona afectată.

(3) Lucrătorii implicați trebuie să poarte echipamentul individual de protecție și de lucru cu care au fost dotați.

§28 Informarea promptă a lucrătorilor este vitală în cazul producerii unor situații de expunere neașteptată la agenți cancerigeni sau mutageni în mediul de muncă.

Accesul în zonele de risc se va permite numai lucrătorilor care vor efectua activități de intervenții și reparații, dotați cu echipament individual de protecție, inclusiv cu echipament pentru protecția respiratorie, iar expunerea acestora va fi limitată la minimum posibil, pentru a se evita apariția unor efecte negative asupra sănătății lucrătorilor.

Art. 16 (1) Pentru anumite activități, cum este întreținerea, pentru care este previzibilă posibilitatea unei creșteri semnificative a expunerii și în privința cărora au fost deja epuizate toate posibilitățile de a lua alte măsuri tehnice de prevenire în scopul limitării acestei expuneri a lucrătorilor, angajatorul trebuie să stabilească, după consultarea lucrătorilor și/sau a reprezentanților lor din întreprindere ori unitate, fără a afecta responsabilitatea angajatorului, măsurile necesare pentru a reduce durata expunerii lucrătorilor la minimum posibil și pentru a asigura protecția lor în timpul acestor activități.

(2) Pentru aplicarea prevederilor alin. (1) angajatorul trebuie să pună la dispoziție lucrătorilor implicați echipament individual de protecție, inclusiv echipament pentru protecția respiratorie. Lucrătorii implicați trebuie să poarte echipamentul individual de protecție pe toată durata în care persistă expunerea anormală.

(3) Pentru activitățile prevăzute la alin. (1) expunerea lucrătorilor nu trebuie să fie permanentă

§29 În cazul unor activități (întreținere, curățenie, decontaminare, reparații etc.) care se știe că presupun creșterea semnificativă a expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni sau mutageni, angajatorul, după ce a epuizat toate posibilitățile privind măsurile tehnice preventive de limitare a expunerii, trebuie să se consulte cu lucrătorii sau cu reprezentanții acestora și să stabilească măsurile necesare pentru evitarea expunerii permanente a lucrătorilor prin reducerea la minimum a expunerii.

Angajatorul trebuie să furnizeze lucrătorilor implicați echipamentul individual de protecție, iar aceștia sunt obligați să îl poarte pe toată durata expunerii anormale.

Art. 17 Angajatorul trebuie să ia măsurile necesare adecvate pentru delimitarea clară și semnalizarea zonelor în care se desfășoară activitățile prevăzute la [art. 16](#) alin. (1) sau pentru a preîntâmpina prin alte mijloace accesul persoanelor neautorizate în astfel de zone.

§30 În cazurile în care este posibil să apară expuneri anormale la agenți cancerigeni sau mutageni, trebuie să fie disponibile mijloace pentru delimitarea și semnalizarea clară a interdicției de intrare în zonele de risc.

Art. 18 Angajatorul trebuie să ia măsurile necesare pentru ca accesul în zone în care se desfășoară activități pentru care rezultatele evaluării prevăzute la art. 6 evidențiază un risc pentru securitatea sau sănătatea lucrătorilor să fie permis numai lucrătorilor care, prin natura muncii sau a funcției lor, e necesar să fie prezenți în interiorul zonei.

§31 Accesul în zonele de risc se va permite numai lucrătorilor care efectuează activități absolut necesare pentru desfășurarea procesului tehnologic.

SECȚIUNEA a 5-a Măsuri de igienă și de protecție individuală

Art. 19 Angajatorul este obligat ca, pentru orice activitate în care există risc de contaminare cu agenți cancerigeni sau mutageni, să ia măsuri adecvate pentru a se asigura că:

a) lucrătorii nu mănâncă, nu beau și nu fumează în zonele de lucru în care există riscul contaminării cu agenți cancerigeni sau mutageni;

- b) lucrătorii sunt dotați cu echipament individual de protecție adecvat sau alt echipament special adecvat;
- c) sunt prevăzute locuri special amenajate pentru depozitarea separată a echipamentului individual de protecție sau a echipamentului special, pe de o parte, de îmbrăcămintea de stradă, pe de altă parte;
- d) lucrătorii au la dispoziție grupuri sanitare și dușuri, suficiente și adecvate;
- e) echipamentul individual de protecție este depozitat corect în locuri bine stabilite și este verificat și curățat dacă este posibil înainte și obligatoriu după fiecare utilizare;
- f) echipamentul individual de protecție cu deficiențe este reparat sau înlocuit înainte de următoarea utilizare.

§32 Lucrătorilor trebuie să le fie interzis să mănânce, bea sau fumeze în zonele de lucru unde există risc de expunere la agenți cancerigeni sau mutageni, din cauza riscului apariției cancerului gastro-intestinal, unul din principalele efecte negative asupra organismului expus la agenți cancerigeni sau mutageni.

Lucrătorii trebuie să fie dotați cu sortimente de echipamente care asigură protecție împotriva substanțelor periculoase (ex. mănuși, îmbrăcămintă, încălțăminte, aparate de protecție respiratorie etc.), corespunzătoare riscului, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 115/2004 și respectiv a Hotărârii Guvernului nr. 1048/2006.

Notă: Pentru asigurarea echipamentului individual de protecție adecvat riscului se va consulta Ghidul de securitate și sănătate în muncă pentru utilizarea EIP, precum și Ghidul de securitate și sănătate în muncă pentru certificarea EIP.

Nu este permisă utilizarea echipamentului individual de protecție sau a echipamentului special în afara zonelor de lucru.

La plecarea din zona de lucru, lucrătorii trebuie să depoziteze echipamentul individual de protecție care ar putea fi contaminat în locuri special amenajate.

După curățare, decontaminare și verificare, acesta se va depozita în locurile special amenajate.

Angajatorul este responsabil pentru curățarea și decontaminarea echipamentului contaminat, fiind strict interzis pentru lucrători să-l ia acasă în acest scop.

Art. 20 Lucrătorii nu trebuie să suporte costul măsurilor prevăzute la art. 19.

§33 Costul măsurilor referitoare la securitatea și sănătatea la locul de muncă stabilite prin această hotărâre de guvern, inclusiv al EIP, nu trebuie sub nici o formă să fie suportate de lucrători.

SECȚIUNEA a 6-a Informarea, instruirea, consultarea și participarea lucrătorilor

Art. 21 (1) Angajatorul trebuie să ia măsuri corespunzătoare pentru ca lucrătorii și/sau reprezentanții lucrătorilor din întreprindere sau unitate să primească o instruire suficientă și adecvată, bazată pe toate cunoștințele disponibile, în special sub formă de informații și instrucțiuni, referitoare la:

- a) riscurile potențiale pentru sănătate, inclusiv riscurile suplimentare cauzate de consumul de tutun;
- b) măsurile care trebuie luate pentru prevenirea expunerii;
- c) cerințele de igienă;

d) purtarea și utilizarea echipamentului individual de protecție;
e) măsurile pe care trebuie să le ia lucrătorii, în special personalul de intervenție, în cazul producerii unor incidente și pentru prevenirea incidentelor.
(2) Instruirea prevăzută la alin. (1) trebuie să fie:
a) adaptată la evoluția riscurilor și la apariția unor riscuri noi;
b) repetată periodic, dacă este necesar.

§34 Informarea și instruirea lucrătorilor constă în instrucțiuni, comunicare orală, exerciții, teste și formare individuală și trebuie să fie însoțite de completarea fișelor individuale de instruire și a unui proces verbal de instruire, având în vedere caracteristicile și gravitatea riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni, inclusiv riscurile adiționale cauzate de consumul de tutun.

Angajatorul trebuie să se asigure că toți lucrătorii înțeleg și pot interpreta corect informațiile primite, în caz contrar, nu vor fi primiți la locul de muncă.

Trebuie furnizate informații cu privire la măsurile de prevenire și protecție puse în practică în scopul protecției lucrătorului și a celorlalți lucrători la locul de muncă.

Aceste informații trebuie incluse și în procedurile de lucru corespunzătoare fiecărei activități și trebuie să conțină și măsuri speciale în caz de incident sau pentru prevenirea acestora.

Este important ca lucrătorii să fie instruiți cu privire la simptomele bolilor provocate de CMR la care sunt expuși pentru ca aceștia sau medicul de familie să poată face conexiunea între expunere și simptome.

Lucrătorul are dreptul de a primi informații și recomandări privind supravegherea medicală de care poate beneficia după încetarea expunerii.

Angajatorul trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru ca fiecare lucrător să primească informații și instrucțiuni despre:

- etichetarea ambalajelor și a instalațiilor care conțin agenți CMR clar și lizibil și cu expunerea semnelor de pericol cât mai vizibil;
- informațiile cuprinse în lista nominală (a se vedea art. 23) care îl privesc personal;
- informații colective anonime despre rezultatul examenelor medicale.

Fișele cu date de securitate sunt principala sursă de informații pentru elaborarea instrucțiunilor proprii, a procedurilor de lucru și a materialelor de informare a lucrătorilor.

În cazul lucrătorilor care pot fi expuși la CMR se recomandă efectuarea instruirii lunar și ori de câte ori apar informații suplimentare cu privire la riscuri și măsuri, modificări legislative, incidente periculoase etc.

Art. 22 Angajatorul trebuie să informeze lucrătorii cu privire la instalațiile și recipientele lor auxiliare care conțin agenți cancerigeni sau mutageni, să vegheze ca toate aceste recipiente, ambalaje și instalații să fie etichetate clar și lizibil și să expună semnele de avertizare în mod cât mai vizibil.

§35 Lucrătorii trebuie să fie informați cu privire la toate instalațiile și recipientele care conțin agenți cancerigeni sau mutageni, semnalizate corespunzător, astfel încât natura și riscurile legate de conținutul containerelor să fie cunoscute și identificabile.

Este necesară verificarea periodică a cunoașterii și înțelegerii de către toți lucrătorii a conținutului, riscurilor pe care le prezintă conținutul recipientelor și conductelor și a semnificației semnalizării de avertizare.

Este necesară stabilirea și punerea în aplicare a unui sistem de verificare periodică a stării sistemului de avertizare și de menținere a acestuia în stare bună (înlocuire, revopsire, reparare, lipire etc.)

Art. 23 (1) Pentru informarea lucrătorilor, angajatorul trebuie să ia măsuri corespunzătoare pentru ca:

a) lucrătorii și/sau reprezentanții lor din întreprindere sau unitate să poată controla dacă prevederile prezentei hotărâri se aplică ori să se poată implica în aplicarea lor;

b) lucrătorii și/sau reprezentanții lor din întreprindere ori unitate să fie informați cât mai repede posibil asupra unei expunerii anormale, inclusiv expunerile prevăzute la art. 16, asupra cauzelor acestora și asupra măsurilor luate sau care trebuie luate pentru remedierea situației;

c) să păstreze o listă nominală actualizată a lucrătorilor implicați în activitățile pentru care rezultatele evaluării prevăzute la art. 6 evidențiază un risc pentru sănătatea sau securitatea lor, cu precizarea expunerii la care ei au fost supuși, dacă această informație este disponibilă;

d) medicul de medicina muncii și/sau medicul de medicină generală/medicină de familie, cu competență în medicina de întreprindere, conform legii, inspectoratul teritorial de muncă și/sau autoritatea de sănătate publică județeană ori a municipiului București, precum și orice altă persoană responsabilă cu securitatea și sănătatea în muncă să aibă acces la lista prevăzută la lit. c);

e) fiecare lucrător să aibă acces la informațiile conținute în listă care îl privesc personal;

f) lucrătorii și/sau reprezentanții lor din întreprindere ori unitate să aibă acces la informații colective care nu conțin nominalizări de persoane.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) lit. a) lucrătorii și/sau reprezentanții lor din unitate trebuie să poată controla ori să se poată implica în aplicarea prevederilor prezentei hotărâri, în special cu privire la:

a) consecințele pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor legate de alegerea, purtarea și utilizarea îmbrăcăminte sau a echipamentului individual de protecție, fără a afecta responsabilitatea angajatorului pentru stabilirea eficacității îmbrăcăminte ori a echipamentului de protecție;

b) măsurile stabilite de angajator și la care se face referire în art. 16 alin. (1), fără a afecta responsabilitatea angajatorului de a stabili astfel de măsuri.

§36 Informarea lucrătorilor este una dintre cele mai importante măsuri de prevenire și protecție. Lucrătorii trebuie să primescă informații suficiente astfel încât să poată fi consultați eficient și să poată participa activ la verificarea modului în care se pun în practică prevederile acestui act normativ.

De asemenea, trebuie să existe o listă actualizată a lucrătorilor prezenți la locurile de muncă cu risc pentru securitatea și sănătatea lor, la care să aibă acces medicul de medicina muncii și/sau medicul de medicină generală/medicină de familie, inspectoratul teritorial de muncă și/sau autoritatea de sănătate publică județeană ori a municipiului București, precum și orice altă persoană responsabilă cu securitatea și sănătatea în muncă.

Lista trebuie să cuprindă pe lângă numele lucrătorului, denumirea CMR la care este expus, concentrația, durata, perioada expunerii.

Lucrătorul are acces numai la informațiile care-l privesc personal.

Statistica colectivă a rezultatelor supravegherii medicale este prezentată angajatorului de către medicul de medicina muncii într-un raport anual care se discută în CSSM.

Art. 24 Angajatorul trebuie să asigure consultarea și participarea lucrătorilor și/sau reprezentanților acestora la procesul de stabilire a măsurilor privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea acestora la acțiunea agenților cancerigeni ori mutageni în timpul activității desfășurate la locul de muncă, în conformitate cu prevederile secțiunii a 6-a a cap. III din Legea nr. 319/2006.

§37 Angajatorul trebuie să consulte lucrătorii și să le permită participarea la toate aspectele care afectează securitatea și sănătatea la locul de muncă, în conformitate cu prevederile Legii nr. 319/2006.

Lucrătorii pot face angajatorului propuneri care vizează îmbunătățirea nivelului de protecție în scopul de a asigura securitatea și sănătatea la locul de muncă.

CAPITOLUL III - Dispoziții referitoare la supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor

SECȚIUNEA 1 Supravegherea medicală

ART. 25

(1) Măsurile pentru supravegherea medicală a lucrătorilor pentru care rezultatul evaluării prevăzute la art. 6 evidențiază riscuri pentru sănătatea sau securitatea lor se stabilesc în concordanță cu reglementările Ministerului Sănătății.

(2) Măsurile pentru supravegherea medicală a lucrătorilor, stabilite în conformitate cu prevederile alin. (1), se asigură de către angajator astfel încât fiecare lucrător care desfășoară activități cu risc pentru securitatea și/sau sănătatea sa la locul de muncă să fie supus unei supravegheri medicale, atât:

a) înainte de expunerea sa la acțiunea agenților cancerigeni și/sau mutageni, cât și:
b) la intervale de timp regulate, după expunerea sa la acțiunea agenților cancerigeni și/sau mutageni.

(3) Toate aceste măsuri de supraveghere medicală a lucrătorilor sunt concepute astfel încât să fie posibilă aplicarea directă a măsurilor specifice de igienă individuală și de medicina muncii.

(4) Dacă se constată că un lucrător prezintă manifestări clinice susceptibile a fi rezultatul expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni, medicul de medicina muncii și/sau medicul cu competență în medicina de întreprindere poate solicita ca și alți lucrători care au suferit o expunere similară să facă obiectul unei supravegheri medicale.

(5) În situația prevăzută la alin. (4) angajatorul trebuie să realizeze o nouă evaluare a riscului de expunere, în conformitate cu prevederile art. 6.

§38 Angajatorul să asigure supravegherea stării de sănătate a lucrătorilor în raport cu riscurile datorate expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni.

Toate activitățile de supraveghere a stării de sănătate se desfășoară în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, modificată și completată prin HG nr. 1169/2011.

Supravegherea medicală a lucrătorilor trebuie să fie realizată înainte de începerea expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni și apoi la intervale regulate de timp.

Este esențial să se evalueze efectele condițiilor de muncă asupra stării de sănătate a lucrătorilor, pentru a se verifica starea de sănătate a lucrătorilor expuși la agenți cancerigeni sau mutageni.

În cazul în care un lucrător se îmbolnăvește ca urmare a expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni, și ceilalți lucrători care au suferit o expunere similară trebuie să facă obiectul unei supravegheri medicale, la recomandarea medicului de medicina muncii.

În aceste condiții este necesar ca angajatorul trebuie să realizeze o nouă evaluare a riscului de expunere la agenți cancerigeni sau mutageni în mediul de muncă.

Art. 26 (1) Pentru fiecare lucrător pentru care se asigură supraveghere medicală, medicul de medicina muncii și/sau cu competență în medicina de întreprindere trebuie să întocmească un dosar medical individual.

(2) Medicul de medicina muncii și/sau medicul cu competență în medicina de întreprindere, responsabil cu supravegherea medicală, va propune măsurile de protecție individuală sau măsurile de prevenire care trebuie luate pentru fiecare lucrător.

§39 Supravegherea medicală a lucrătorilor se realizează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 1169/2011.

Datele privind starea de sănătate a fiecărui lucrător (istoria, anamneza, examinarea clinică, precum și alte examinări complementare, descrierea locului de muncă, riscuri specifice privind agenții cancerigeni sau mutageni, anumite proceduri de lucru, măsurile de prevenire și protecție luate trebuie să fie documentate și actualizate, de aceea trebuie să se întocmească un dosar medical individual pentru fiecare lucrător expus.

Art. 27 Lucrătorii trebuie să primească informații și recomandări privind supravegherea medicală de care pot beneficia după încetarea expunerii.

§40 A se vedea comentariul de la **§42**

Art. 28 Lucrătorii trebuie să aibă acces la rezultatele supravegherii medicale care îi privesc personal.

§41 A se vedea comentariul de la **§42**

Art. 29 (1) Lucrătorii vizați sau angajatorul pot/poate să solicite reexaminarea rezultatelor supravegherii medicale.

(2) Costul reexaminărilor rezultatelor prevăzute la alin. (1) se suportă de către solicitant.

§42 În scopul promovării securității și sănătății lucrătorilor, care specifică dreptul la supravegherea eficientă a stării de sănătate și pentru a permite clarificarea îndoielilor cu privire la sănătatea unui lucrător, lucrătorul sau angajatorul pot solicita reexaminarea stării de sănătate a lucrătorilor expuși.

Acest articol se aplică în special grupurilor sensibile la riscul de expunere la agenți cancerigeni sau mutageni (ex. lucrătoare gravide sau după naștere recentă).

Art. 30 Recomandările pentru supravegherea medicală a lucrătorilor sunt prevăzute în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre, precum și în reglementările Ministerului Sănătății.

§43 Supravegherea medicală a lucrătorilor se realizează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 1169/2011.

SECȚIUNEA a 2-a Păstrarea dosarelor medicale

Art. 31 Toate cazurile de cancer identificate ca rezultat al expunerii în muncă la un agent cancerigen sau mutagen trebuie raportate autorității teritoriale de sănătate publică.

§44 A se vedea comentariul de la **§45**

Art. 32 (1) Lista prevăzută la art. 23 alin. (1) lit. c) și dosarul medical prevăzut la art. 26 alin. (1) trebuie păstrate cel puțin 40 de ani de la încetarea expunerii.

(2) În cazul în care întreprinderea își încetează activitatea, angajatorul trebuie să predea autorităților de sănătate publică județene și a municipiului București documentele prevăzute la alin. (1).

§45 Legislația română recunoaște drept cancer profesional provocat, favorizat de expunerea profesională la agenți cancerigeni, o serie de afecțiuni prezentate în Anexa nr. 22 la Normele metodologice pentru aplicarea legii securității și sănătății în muncă aprobate de HG nr. 1425/2006 cu modificările și completările ulterioare.

Toate cazurile de cancer profesional sunt raportate Institutului Național de Sănătate Publică București și Centrului de Calcul, Statistică Sanitară și Documentare Medicală al Ministerului Sănătății.

ART. 33(1) Pe baza informațiilor disponibile privind agenții cancerigeni sau mutageni, inclusiv a datelor științifice și tehnice care există, precum și a deciziilor Consiliului Uniunii Europene, valorile limită, ghidurile necesare în utilizare sau adaptările prevăzute la art. 35 alin. (2) se stabilesc/elaborează de o comisie formată din reprezentanți ai Ministerului Sănătății și ai Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, precum și din alți specialiști desemnați de acestea, după caz.

(2) Comisia prevăzută la alin. (1) își elaborează propriul regulament de organizare și funcționare, care se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului sănătății publice.

(3) Comisia prevăzută la alin. (1), când consideră necesar și în mod fundamentat, poate propune instituțiilor implicate și adoptarea unor dispoziții direct conexe.

§45 Prin ordinul comun al ministrului muncii, familiei și protecției sociale al ministrului sănătății nr. 1297/2906/2011 s-a constituit, în conformitate cu art.3, comisia care se *organizează și funcționează ca structură de specialitate pentru îndeplinirea atribuțiilor privind stabilirea valorilor-limită naționale de expunere profesională, a valorilor-limită biologice și elaborarea ghidurilor necesare în utilizarea agenților chimici, cancerigeni sau mutageni, pe teritoriul României, inclusiv a instrucțiunilor, prescripțiilor sau altor documente cu rol similar de îndrumare în asigurarea securității și sănătății în muncă.*

Capitolul IV - Dispoziții finale

Art. 34 Valorile limită prevăzute la art. 1 alin. (3) și la art. 11, celelalte dispoziții direct conexe, precum și perioada specificată la art. 5 pct. 3 sunt prevăzute în anexele nr. 1 și 4, după caz, din Hotărârea Guvernului României nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici.

§46 Valorile limită de expunere profesională pentru agenți cancerigeni sunt prevăzute în Anexele nr. 1 și nr. 4 la Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 1/2012.

Art. 35 (1) Anexele nr. 1 -2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.
(2) Adaptările de natură strict tehnică ale anexelor nr. 1 – 2 se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului sănătății publice.

§47 Anexa nr.3 a Hotărârii Guvernului nr.1093/2006 a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.1/2012 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1093/2006 și a Hotărârii Guvernului nr. 355/2007.

Hotărârea Guvernului nr. 1093 din 16 august 2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 757 din 6 septembrie 2006 și a intrat în vigoare la 1 octombrie 2006

cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, precum și pentru modificarea HG nr. 1093/2006 și a HG nr. 355/2007.

Art. 36 Utilizările pe care diferitele instituții implicate le dau informațiilor prevăzute la art. 31 se țin la dispoziția Comisiei Europene.

§48 Nu face obiectul comentariului prezentului ghid.

Art. 37 Studiile efectuate în domeniu, cu implicarea informațiilor prevăzute la art. 31, precum și utilizările prevăzute la art. 36 vor fi transmise Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, pentru a fi puse la dispoziția Comisiei Europene, la solicitarea acesteia.

§49 Nu face obiectul comentariului prezentului ghid.

Art. 38 Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale aduce la cunoștința Comisiei Europene textul dispozițiilor de drept intern adoptate în domeniul reglementat de prezenta hotărâre.

§50 Nu face obiectul comentariului prezentului ghid.

Art. 39 Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 octombrie 2006.

§51 Hotărârea Guvernului nr. 1093 din 16 august 2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 757 din 6 septembrie 2006 și a intrat în vigoare la 1 octombrie 2006.

Anexe ale Hotărârii Guvernului nr.1093/2006

§52 ANEXA nr. 1 a hotărârii de guvern cuprinde exemple de tipuri de agenți cu acțiune cancerigenă sau mutagenă și anume:

A. Lista substanțelor, preparatelor și procedeelor care pot duce la apariția cancerului, prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. c) cum ar fi: fabricarea auraminei, lucrări care implică expunerea la hidrocarburi policiclice aromate prezente în funingine, gudron de cărbune sau smoală de ulei, lucrări care implică expunerea la pulberi, fumuri sau aerosoli rezultați la prăjirea și electrorafinarea metalelor de nichel, fabricarea cu acid concentrat a alcoolului izopropilic, lucrări care implică expunerea la pulberi de lemn de esență tare;

precum și

B. Alte tipuri de acțiune cancerigenă, cum ar fi agenții fizici:

a) radiația solară în exces;

b) radiații ionizante.

§53 ANEXA nr.2 cuprinde recomandări practice cu privire la supravegherea medicală a lucrătorilor și anume faptul că medicul de medicina muncii, responsabil cu supravegherea medicală a lucrătorilor expuși la agenți cancerigeni sau mutageni, trebuie să cunoască bine condițiile sau împrejurările expunerii fiecărui lucrător, iar supravegherea medicală a lucrătorilor trebuie asigurată în conformitate cu principiile și practicile medicinei muncii; aceasta trebuie să cuprindă cel puțin următoarele măsuri:

a) înregistrarea antecedentelor medicale și profesionale ale fiecărui lucrător;

b) anamneza;

c) dacă este cazul, supravegherea biologică, precum și depistarea efectelor precoc și reversibile.

Se pot decide și alte examene pentru fiecare lucrător care face obiectul unei supravegheri medicale, avându-se în vedere cele mai recente progrese în medicina muncii.

§54 ANEXA nr.3 Valori limită naționale de expunere profesională pentru agenți cancerigeni a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.1/2012 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, precum și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1093/2006 și a Hotărârii Guvernului nr. 355/2007.

Valorile limită de expunere profesională pentru agenți cancerigeni sunt prevăzute în Anexele nr. 1 și nr. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1218/2006, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 1/2012.

IV. Bune practici

În statele membre ale UE există o serie de ghiduri care explică modalitatea de aplicare a reglementărilor naționale prin care s-au adoptat prevederile directivelor europene în domeniu, de exemplu Ghidul privind expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni –**Spania**.

În **Franța** există o *Bază de date DEMETER*, care conține documente utile pentru evaluarea produselor toxice și a riscurilor pentru reproducere.

De asemenea, tot în Franța există *Baza de date Biotox - privind expunerea profesională la citostatice* www.inrs.fr/biotox, care conține o serie de informații utile privind expunerea profesională la citostatice (dozajul anumitor citostatice, informații practice, interpretarea rezultatelor, prelevare etc.).

În **Italia**, *Institutul Național pentru Asigurări la Accidente de Muncă, INAIL, Roma, Italia*, a elaborat o serie de ghiduri de bună practică privind securitatea în muncă, de exemplu *Ghidul INAIL privind consultanța tehnică pentru evaluarea de risc și prevenire, Instrumente de evaluare și gestiune a riscurilor, Riscuri chimice*, http://sicurezzasullavoro.inail.it/CanaleSicurezza/RischiEBuonePratiche.html#wlp_RischiEBuonePratiche

V. Surse de informare

- 5.1 Hotărârea Guvernului României nr. 1/2012 pentru modificarea și completarea HG nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici, precum și pentru modificarea HG nr. 1093/2006 și a HG nr. 355/2007
- 5.2 HG nr. 1218/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă pentru asigurarea protecției lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici
- 5.3 Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor
- 5.4 HG nr. 1408/2008 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea substanțelor periculoase
- 5.5 HG nr. 937/2010 privind clasificarea, ambalarea și etichetarea la introducerea pe piață a preparatelor periculoase
- 5.6 HG nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, modificată și completată prin HG nr. 1169/2011
- 5.7 HG nr. 1875/2005 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor față de riscurile datorate expunerii la azbest
- 5.8 HG nr. 115/2004 privind stabilirea cerințelor esențiale de securitate ale echipamentelor individuale de protecție și a condițiilor pentru introducerea lor pe piață
- 5.9 HG nr. 1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă
- 5.10 HG nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau sănătate la locul de muncă
- 5.11 Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare
- 5.12 Agenți cancerigeni sau mutageni – ghid Spania
- 5.13 Ghid de securitate și sănătate în muncă pentru utilizarea EIP- INCDPM, 2012
- 5.14 Ghid de securitate și sănătate în muncă pentru certificarea EIP – INCDPM, 2012
- 5.15 Ghid metodologic pentru prevenirea riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni, mutageni și toxici pentru reproducere, rev. 2012, http://www.inspectiamuncii.ro/ssmimm/linkuri/GhidCMR_2012.pdf
- 5.16 Metoda coloană privind substituirea, www.subsport.eu
- 5.17 Ghidul UE privind Directiva 98/24/CE <http://www.inspectiamuncii.ro/ssmimm/linkuri/GhidDirectiva9824CEAgentChimici.pdf>
- 5.18 Prescripția tehnica germană privind substituirea <http://www.inspectiamuncii.ro/ssmimm/linkuri/substituirea%203%20ro.pdf>.

ABREVIERI

VLEP – valoare limită de expunere profesională

CMR –agenți cancerigeni, mutageni și toxici pentru reproducere